

N:o 51.

Ank. till Riksd. kansli den 6 maj 1890, kl. 1 e. m.

Lagutskottets memorial, i anledning af dels återremiss i åtskilliga afseenden af utskottets utlåtande n:o 44 öfver ej mindre Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen och till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881 än äfven väckta motioner om ändring i strafflagen, dels ock kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande särskilda delar af samma utlåtande.

I utlåtande n:o 44, i anledning af ej mindre Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen och till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881 än äfven väckta motioner om ändring i strafflagen, hemställde lagutskottet, i *första punkten*, att Riksdagen, med afslag å de i ämnet väckta motionerna, ville, beträffande förslaget till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts proposition i denna del icke kunde antagas i oförändradt skick, för sin del antaga ett i utlåtandet infördt förslag till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen; samt i *andra punkten*, att Riksdagen, i fråga om förslaget till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen för krigsmagten, ville, med bifall till den kongl. propositionen i denna del, antaga det af Kongl. Maj:t framlagda förslaget.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hafva båda kamrarna vid föredragning af ifrågavarande utlåtande till en början beslutit, att utskottet, för den händelse lagförslagen eller någotdera af dem skulle i vissa delar komma att af den ena eller andra kammaren återförvisas, skulle lemnas öppen rätt att vid ärendets förnyade behandling i afseende å de paragrafer, hvilka blifvit med eller utan ändring godkända, föreslå sådana jemkningar, som af ifrågasatta förändringar i återförvisade delar kunde föranledas.

Vidare hafva båda kamrarna till utskottet återförvisat 4 kap. 2 § och 11 kap. 12 § i förslaget till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen, ingressen och rubriken till samma förslag samt utskottets i 1:sta punkten gjorda hemställan. Derjemte har Första Kammaren till utskottet återförvisat 121 § i förslaget till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881, ingressen och rubriken till detta lagförslag samt utskottets i afseende på andra punkten af utlåtandet gjorda hemställan.

I skiljaktiga beslut hafva kamrarna stannat i fråga om 18 kap. 7 §, 20 kap. 14 § och 23 kap. 7 § i strafflagen, i det att kamrarna hvar för sig beslutit antaga följande lydelse af dessa paragrafer, nemligen:

Första Kammaren

Andra Kammaren:

18 kap. 7 §.

Öfvar man otukt med qvinna, som ej fyllt tolf år; dömes till straffarbete från och med fyra till och med åtta år och, om hon af gerningen fick svår kroppsskada eller död, till straffarbete från och med åtta till och med tio år eller på lifstid.

Öfvar man otukt med qvinna, som fyllt tolf, men ej femton år; dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader. Hade qvinnan fyllt fjorton år, och äro omständigheterna syn-

Öfvar man otukt med qvinna, som ej fyllt tolf år; dömes till straffarbete från och med fyra till och med åtta år och, om hon af gerningen fick svår kroppsskada eller död, till straffarbete från och med åtta till och med tio år eller på lifstid.

Öfvar man otukt med qvinna, som fyllt tolf, men ej femton år; dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader.

Första Kammaren:**Andra Kammaren:**

nerligen mildrande; må till böter dömas.

20 kap. 14 §.

Den, som för brott emot 4 §, 5 §, 6 § 2 mom. eller 7 § gjort sig förfallen till straffarbete, skall ock dömas förlustig medborgerligt förtroende. Lag samma vare, der någon för brott, hvarom eljest i detta kapitel förmåles, gjort sig skyldig till straffarbete under längre tid, än sex månader.

Den, som för brott, hvarom i detta kapitel förmåles, gjort sig förfallen till straffarbete, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

23 kap. 7 §.

Brott, som i 2 eller 3 § omförmåles, ehvad det begåtts af gäldenär, eller, efter ty i 4 § sägs, af syssloman, så ock brott, som i 5 § omförmåles, må ej åtalas af annan än målsegande.

Brott, som i 3 § omförmåles, ehvad det begåtts af gäldenär eller, efter ty i 4 § sägs, af syssloman, må ej af allmän åklagare åtalas, der ej brottet af målsegande till sådant åtal angifves.

Slutligen hafva båda kamrarne godkänt det i reservation vid utskottets hemställan beträffande 2 kap. 19 § strafflagen framställda förslag, att Riksdagen måtte i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande, dels huruvida icke stadgandet i kongl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 om god frejd såsom vilkor för idkande af handel, handtverk eller annat yrke, må kunna upphävas, dels ock om och i hvad mån enahanda vilkor, der det förekommer i andra författningar rörande näringslifvet, må kunna borttagas; till hvilket förslag Andra Kammaren dock beslutit föga följande tillägg: »samt till Riksdagen härom göra den framställning, hvartill utredningen af frågan må gifva anledning».

Hvad då först angår de af båda kamrarne återremitterade paragraferna i förslaget till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen, så hafva de mot utskottets förslag härutinnan framställda anmärkningar hufvudsakligen afsett redaktionen.

Beträffande *4 kap. 2 § första stycket* har anmärkts, att den ändrade redaktion, som utskottet ansett böra gifvas åt detta stycke, skulle kunna föranleda den missuppfattning, att domaren i de här afsedda fall, derest någon förändring af straffen ej ifrågakomme, icke skulle behöfva utsätta särskildt straff för hvarje brott. Till undvikande af en dylik missuppfattning föreslår utskottet nu en lydelse af nämnda stycke, som i det närmaste öfverensstämmer med Kongl. Maj:ts förslag.

Vid det *andra stycket af samma §*, hvilket stycke saknar motsvarighet i Kongl. Maj:ts förslag, anförde utskottet, att den grundsats, som i detta stycke blifvit uttryckt, väl torde framgå af stadgandena i 2 kap. 19 § af Kongl. Maj:ts förslag, men att utskottet dock ansåge en uttrycklig bestämmelse erforderlig, med afseende derå att strafflagens föreskrifter i der omhandlade ämne skola tillämpas icke blott af juridiskt bildade personer utan äfven af andra, särskildt, vid betygs utfärdande, af presterskapet. Mot styckets af utskottet föreslagna affattning hafva emellertid i båda kamrarne åtskilliga anmärkningar blifvit framställda, till en del i syfte att stycket måtte uteslutas; och då, såsom utskottet redan antydtt, en uttrycklig bestämmelse i ämnet icke ansåges erforderlig för domstolar och öfriga embetsmyndigheter, hos hvilka särskild juridisk bildning förutsättes, torde hela stycket kunna utan egentlig olägenhet utgå. Dock har utskottet, med hänsyn till vigten deraf, att presterskapet icke lemnas utan ledning vid tillämpningen af hithörande stadganden, ansett sig böra i sammanhang härmed hemställa, att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta till rikets domkapitel utfärda cirkulär, innefattande anvisningar i ämnet att delgifvas presterskapet.

I fråga om *11 kap. 12 §* synas kamrarne hafva varit ense om behöfligheten af ett tillägg, hvarigenom äfven andra sätt att störa hemfriden än de i Kongl. Maj:ts förslag upptagna komme att beläggas med straff. Med ledning af de anmärkningar, som inom kamrarne framstälts mot utskottets förslag i denna del, framlägger utskottet nu ett nytt förslag, hvarigenom dels åt stadgandet gifvits en allmännare affattning och dels straffet mildrats, i det att straffarten fängelse uteslutits ur strafflatituden.

121 § i strafflagen för krigsmagten lyder enligt Kongl. Maj:ts förslag sålunda:

»För öfrigt skall hvad allmän lag innehåller om stöld, snatteri, rån, försök dertill eller inbrott gälla i afseende på sådana brott, då de begås af dem, som lyda under denna lag.

Stöld, som i 113 § 2 mom. eller 116 § omtalas, skall i fråga om förhöjning af straff, efter ty i 20 kap. 7 § allmänna strafflagen stadgas, anses lika med sådan stöld, som i 4 § i samma kap. sägs.

Sammanträffa vid samma stöld två eller flera af de här ofvan i 113, 114 och 116 §§ sagda fall; då må straffet förhöjas till straffarbete i ett år utöfver den för det svåraste fallet bestämda högsta strafftiden.»

Högsta strafftiden för de i 113 § 2 mom. omförmälda brott utgör sex års straffarbete och för de brott, som omtalas i 116 §, åtta års straffarbete; och kunna dessa straff ådömas den, som första gången begår något af ifrågavarande brott, allt enligt det kongl. förslaget. Men enligt 20 kap. 7 § allmänna strafflagen, till hvilket lagrum det föreslagna 2 mom. i 121 § strafflagen för krigsmagten hänvisar, kan straffet äfven i fall, som i 20 kap. 4 § strafflagen omförmäles, icke sättas högre än, för andra resan stöld till straffarbete i fem år och för tredje resan stöld till straffarbete i sex år. Sålunda skulle, om Kongl. Maj:ts förslag i fråga om 121 § strafflagen för krigsmagten godkändes, högsta straffet för ett visst slag af brott blifva lägre vid iteration, än då brottet af någon begås första gången. Första kammarens återremiss har afsett undanrödjande af denna oegentlighet; och har utskottet för detta ändamål omarbetat 121 § strafflagen för krigsmagten.

Beträffande de punkter, vid hvilka kamrarne stannat i olika beslut, har utskottet — med afseende å den principiella beskaffenheten af de skiljaktiga meningar, som i besluten fått uttryck — ansett en sammanjemkning icke lämpligen kunna ske annorledes, än att för hvar och en af dessa punkter den ena eller andra kammaren inbjudes att frånträda sitt beslut och biträda medkammarens, på sätt utskottets här nedan intagna hemställan under punkten 1) närmare utvisar.

Hvad slutligen angår det af båda kamrarne godkända skrifvelseförslaget, synes Första Kammaren äfven kunna godkänna det af Andra Kammaren beslutade tillägg, hvilket endast innefattar uttrycklig begäran om en åtgärd, som under den i skrifvelseförslaget angifna förutsättning antagligen äfven utan en dylik begäran komme att af Kongl. Maj:t vidtagas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, och då hvad i ärendet förekommit icke föranleder ändring i någotdera lagförslagets ingress eller rubrik, får utskottet hemställa,

1) att kamrarne, Första Kammaren med frånträdande af sina beslut i fråga om 18 kap. 7 § och 20 kap. 14 § strafflagen, samt Andra Kammaren med frånträdande af sina beslut rörande 23 kap. 7 § strafflagen och 121 § strafflagen för krigsmagten, måtte godkänna båda lagförslagens ingresser och rubriker enligt deras af Kongl. Maj:t föreslagna lydelse samt antaga följande lydelse af nedannämnda paragrafer:

I strafflagen:

4 kap. 2 §.

Har någon föröfvat flera brottsliga handlingar, och stå de ej till hvarandra i det sammanhang, att de innefatta fortsättning af en och samma förbrytelse, utan äro, hvar för sig, till särskilda brott att hänföra; då skall, ändå att brotten af samma slag äro, domstolen utsätta de särskilda straff, som å hvarje brott följa bort, och derefter, i händelse någon förändring af straffen, efter hvad i 4, 5, 6 eller 7 § sägs, skall ega rum, derom meddela erforderliga bestämmelser.

11 kap. 12 §.

Bryter man hemfrid, i ty att man, af ondska, slår in fönster i annans hus, eller kastar i annans gård, hus eller fartyg in sten eller annat; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader. Sker det af öfverdåd eller okynne; vare straffet böter.

Den, som kastar sten eller annat å annans hus, bultar eller gör annat våld derå, eller kommer oljud eller oväsande åstad i annans gård eller trädgård, varde, der hemfrid derigenom störes, straffad med böter.

18 kap. 7 §.

Öfvar man otukt med qvinna, som ej fyllt tolf år; dömes till straffarbete från och med fyra till och med åtta år och, om hon af gerningen fick svår kroppsskada eller död, till straffarbete från och med åtta till och med tio år eller på lifstid.

Öfvar man otukt med qvinna, som fyllt tolf, men ej femton år; dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader.

20 kap. 14 §.

Den, som för brott, hvarom i detta kapitel förmäles, gjort sig förfallen till straffarbete, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

23 kap. 7 §.

Brott, som i 2 eller 3 § förmäles, ehvad det begåtts af gäldenär eller, efter ty i 4 § sägs, af syssloman, så ock brott, som i 5 § förmäles, må ej åtalas af annan än målsegande.

I strafflagen för krigsmagten:

121 §.

För öffrig skall hvad allmän lag innehåller om stöld, snatteri, rån, försök dertill eller inbrott gälla i afseende på sådana brott, då de begås af dem, som lyda under denua lag.

Sammanträffa vid samma stöld två eller flera af

de här ofvan i 113, 114 och 116 §§ sagda fall; då må straffet förhöjas till straffarbete i ett år utöfver den för det svåraste fallet bestämda högsta strafftiden.

Begår någon stöld andra gången eller oftare, och är den stöld sådan, som omtalas i 113 § 2 mom. eller 116 §; då må tiden för straffarbetet ökas med högst två år utöfver hvad för den gerning, första gången föröfvad, bort följa. Ej må dock genom förhöjning, hvarom i detta eller 2 mom. sägs, tiden för straffarbetet i något fall öfverskrida tio år.

2) att kamrarne, Första Kammaren med godkännande af det utaf Andra Kammaren antagna tilllägg, måtte besluta att i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande, dels huruvida icke stadgandet i kongl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 om god frejd såsom vilkor för idkande af handel, handverk eller annat yrke må kunna upphävas, dels ock om och i hvad mån enahanda vilkor, der det förekommer i andra författningar rörande näringslifvet, må kunna borttagas, samt till Riksdagen härom göra den framställning, hvartill utredningen af frågan må gifva anledning.

3) att kamrarne måtte besluta att i skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta till domkapitlen utfärda cirkulär, innefattande anvisningar om hvad presterskapet har att iakttaga i anledning af de ändringar i strafflagens bestämmelser rörande förlust af medborgerligt förtroende, hvilka följa af nu förevarande lagförslags upphöjande till lag.

Slutligen, och under förutsättning att båda kamrarne bifalla hvad utskottet under första punkten här ofvan föreslagit, får utskottet hemställa om kamrarnes förklarande,

4) att Riksdagen, som funnit Kongl. Maj:ts för-
varande proposition icke kunna i oförändradt skick
bifallas, för sin del antagit dels

L a g

angående ändring i vissa delar af Strafflagen

och dels

L a g

*angående ändring i vissa delar af Strafflagen för krigs-
magten den 7 Oktober 1881,*

hvardera af den lydelse kamrarnes, i anledning af
utskottets hemställanden ej mindre i utlåtandet n:o 44
än äfven i detta utlåtande, fattade sammanstående
beslut utvisa.

Stockholm den 6 maj 1890.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservation

af herr *Lilienberg*.